

„Wesele”

Zagadnienia przydatne do pytań jawnych 2024-2025

Narodu polskiego

W bronowickiej chacie, na weselu gromadzą się przedstawiciele dwóch różnych grup społecznych: chłopów i inteligencji. Wyspiański poddaje ich gorzkiej ocenie. Ukazuje, że naród polski jest zróżnicowany i skłócony. Pan Młody, mimo że żeni się z chłopką, nie zna życia i tradycji wiejskich. Pamięta także wydarzenia „rzezi galicyjskiej” i ulega chłopomanii. Inteligencji, ulegli dekadencji, byli znużeni przegranymi powstaniem, szukali ukojenia na wsi. Mimo to chłopów traktowali z wyższością i bali się ich porywczosci. Mieszkańcy wsi natomiast byli grupą niewykształconą i niezaangażowaną politycznie, ale powoli budziła się w nich świadomość narodowa - pierwsza rozmowa Czepca z Dziennikarzem. Wyspiański wskazuje, że dopóki nie nastąpi zjednoczenie tych grup, odzyskanie wolności nie będzie możliwe.

porozumienie między
przedstawicielami
różnych grup
społecznych

Wyspiański, w swoim dramacie dokonuje krytycznej oceny realiów Polski przełomu XIX i XX wieku. Służy temu przywołanie wydarzeń „rzezi galicyjskiej”, gdyż do chwili obecnej budzi ona lęk, wzajemną niechęć zarówno wśród inteligencji, jak i chłopów. Autor wspomina także o buncie chłopów ukraińskich. Oba zdarzenia historyczne pokazują, jak od bardzo dawna relacje w społeczeństwie polskim są złożone i skomplikowane. Nie bez znaczenia jest także wspomniana w dramacie zdrada hetmana Branickiego. Odniesienia do historii pokazują zatem błędy chłopów i inteligencji - nikt się ich nie ustrzegł, ale zarówno jedni jak i drudzy nie wysnuli z nich nauki i wciąż je rozpamiętują, kierują się stereotypami oraz uprzedzeniami, co sprawia, że podziały są wciąż aktualne i skutkują niewolą całego narodu.

SŁONIK

gabinet terapii dydaktycznej

www.slonik-terapia.pl

Rola chłopów i inteligencji w sprawie niepodległościowej

Wesele to „narodowa szopka”, odzwierciedlająca relacje społeczne w Polsce przełomu XIX i XX wieku. Ukazane różnice społeczne sprawiają, że weselnicy prowadzą wspólne rozmowy, ale nie potrafią się prawdziwie zjednoczyć. Wciąż pamiętają o przeszłości (np. rzeź galicyjska), kierują się uprzedzeniami. Chłopi natomiast zaczynają interesować się sprawami politycznymi, ale potrzebują przywódcy. Nie znajdują go wśród panów z miasta, co zaprzepaszcza szanse na zryw niepodległościowy. Chłopi utożsamiani z siłą, energią i potencjałem narodu, nie potrafią samodzielnie zorganizować walk. Natomiast inteligencja, pochodząca z dawnej szlachty, nie chce przyjąć roli przywódcy. Nie dorosła do tej roli i obawia się porywczosci chłopów. Wzajemna niechęć sprawia, że szanse na odzyskanie niepodległości są niemożliwe. Wyspiański obala w ten sposób mit racławickiej kosy i mit polskiej inteligencji.

Artysta jako bohater literacki

Artystą w dramacie Wyspiańskiego jest Poeta. Opanował go dekadentyzm, stagnacja i zniechęcenie. Nadmierna wrażliwość, poczucie niemocy dawało mu przekonanie, że nie potrafi sprostać oczekiwaniom społeczeństwa, ale i samego siebie. Poeta marzył o wielkim dziele, a kluczowym momentem okazało się spotkanie z Rycerzem - Zawiszą Czarnym. Postać ta uświadamia Poecie, że powinien tworzyć dzieła mobilizujące naród do walki o niepodległość, a nie usypiać go. Artystą jest także Pan Młody, który ulega modzie chłopomanii. Bierze ślub z chłopką, ale obawia się chłopów. Wciąż pamięta dawne krzywdy, zwłaszcza „rzeź galicyjską”. Wieś jest dla niego oazą spokoju, miejscem gdzie można odpocząć, odetchnąć. Idealizując rzeczywistość, nie brał pod uwagę trudów codziennego życia na wsi. Żył obrazem romantycznej miłości.

Symboliczne znaczenie widm i zjaw

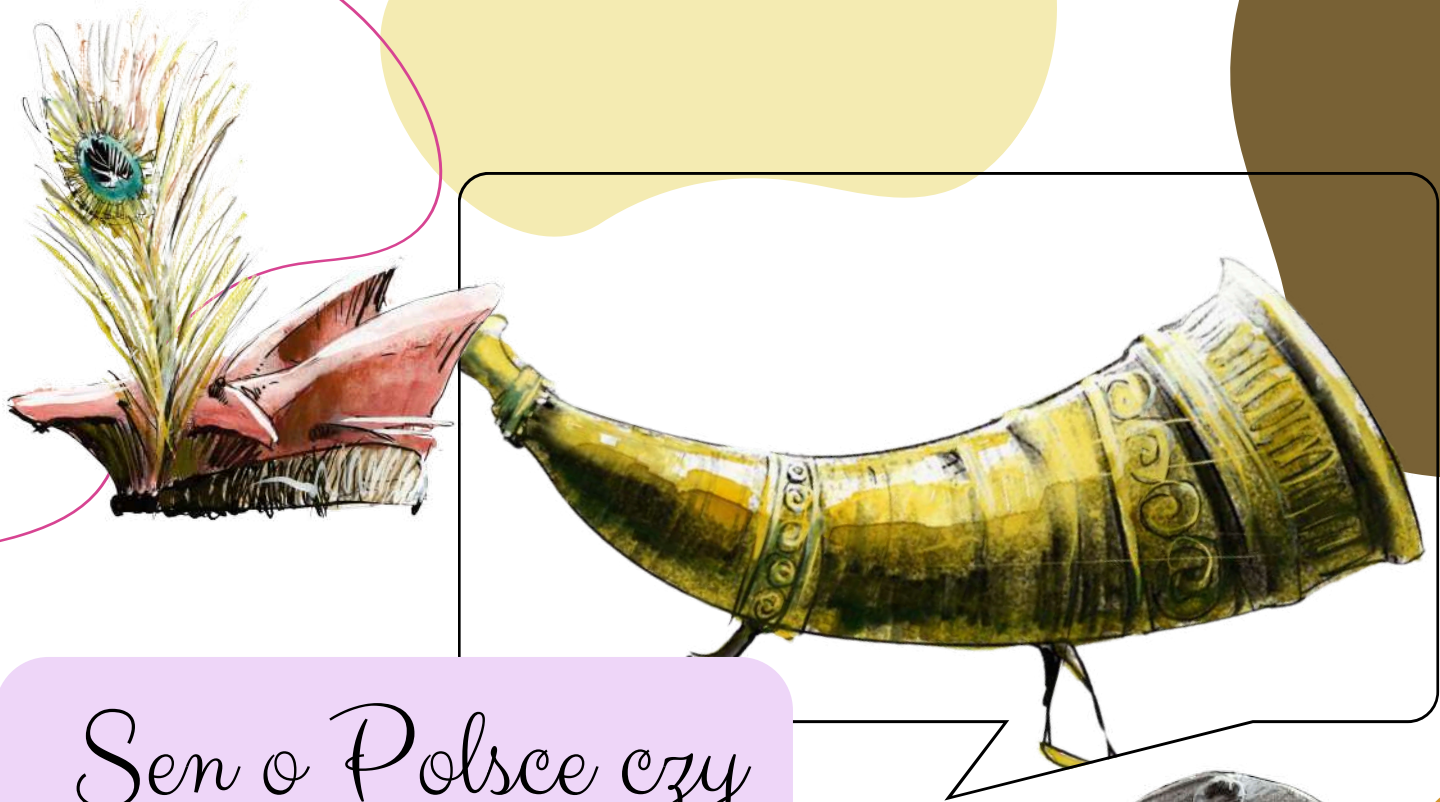
W akcie II, na weselu pojawiają się duchy, które odzwierciedlają marzenia, odczucia i lęki bohaterów. Widmo przybywa do Marysi, która tęskni za dawnym narzeczonym. Rycerz objawia się Poecie i uświadamia mu, że nie dorasta do wielkiego czynu, o którym marzy. Stańczyk przychodzi do Dziennikarza i jest symbolem mądrości politycznej, a także głosem wewnętrznym bohatera: „Usypiam duszę mą biedną i usypiam brata mego”. Hetman objawia się Panu Młodemu i budzi w nim wewnętrzne rozterki o zdradzie swej grupy społecznej. Upiora widzi Dziad, a Wernyhora pojawia się Gospodarzowi i budzi nadzieję na odzyskanie niepodległości. Chochola zaś widzą wszyscy weselnicy. To on przygrywa postaciom i hipnotyzuje ich do onirycznego tańca. To symbol marazmu i uśpienia narodu.

Motyw tańca

Dramat kończy się symbolicznym tańcem, który stanowi odzwierciedlenie relacji społecznych, a przede wszystkim ocenę gotowości narodu do walki o niepodległość. Kiedy Jasiek orientuje się, że zgubił złoty róg, gdy obok figurki schylał się po zgubioną czapkę z pawimi piórami, zauważył, że wszyscy stoją jak zahipnotyzowani. Chochoł nakazuje mu: „Powyjmuj im kosy z rąk, poodpasuj szable z pęt, zaraz ich odejdzie Smęt. Na czołach im kółka zrób, skrzyпки mi do ręki daj; ja muzykę zacznę sam” i zaczyna przygrywać, a wszyscy poruszają się w rytm muzyki. Scena ta symbolizuje uśpienie narodu, jego brak gotowości do walki.

To także symbol odłożenia sprawy narodowej na bardziej odpowiedni czas, gdy społeczeństwo dorośnie do wielkiego czynu, sugeruje więc nadzieję na przyszłe odrodzenie narodu.

Sen o Polsce czy sąd nad Polską?

Ukazany w dramacie obraz podzielonego społeczeństwa to sąd nad Polską, z której rodacy powinni wysnuć naukę. Wyspiański marzy o Polsce, której symbolem jest bronowicka chata. Znajdują się w niej przedmioty charakterystyczne dla przedstawicieli chłopów i inteligencji, są nimi: skrzynia, zastawa, fotografia Matejkowskiego „Wernyhory”, czy obraz Matki Boskiej Ostrobramskiej. Jest także miejsce na świecznik żydowski. Chata ta jest więc symbolem Polski, w której panuje zgoda, porozumienie i brak podziałów. Jest w niej miejsce dla wszystkich grup społecznych, a nawet mniejszości narodowych. Jednak Polacy nie potrafią zapomnieć o wzajemnych uprzedzeniach i krzywdach, co sprawia, że porozumienie jest niemożliwe, a tym samym szanse na odzyskanie niepodległości - symbolizuje to chocholi taniec.